

Tampereen seudun joukkoliikennelautakunta

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan 14.12.2022 päätös § 102, Vyöhykemallien lausunnoille lähettäminen

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto Nyssen vaihtoehtoisista vyöhykemalleista

Pirkanmaan ELY-keskus on tutustunut Tampereen seudun joukkoliikenteen (Nysse) vaihtoehtoihin vyöhykemalleihin ja haluaa lausunnossaan tuoda esiin seuraavia huomioita erityisesti toimivalta-alueensa joukkoliikenteeseen liittyen:

Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan siirtyminen kuuden vyöhykkeen mallista vähemmän vyöhykkeitä sisältävään malliin on erittäin kannatettavaa, koska nykyinen malli on asiakasnäkökulmasta vaikeaselkoinen ja hankalakäyttöinen. Isoilla kaupunkiseuduilla tämä on ollut kehityssuuntana siten, että Turussa ja Tukholmassa on jo käytössä tasahinta, ja lisäksi pääkaupunkiseudulla HSL selvittää vyöhykemallinsa uudistamista yksinkertaisemmaksi.

Pirkanmaan ELY-keskuksen toimivalta-alueella on Valkeakoskella ja Kuhmoisissa käytössä Nyssen lipputuotteet pääosassa liikennettä. Kummassakin vaihtoehtoisessa vyöhykemallissa näiden kuntien asukkaille erityisesti Tampereelle matkustamisen hinnat laskisivat, mikä lisänee joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja matkustajamääriä. Valkeakosken suunnan liikenteessä tämä voi kuitenkin aiheuttaa jatkossa jonkin verran kapasiteettiongelmia, kun jo nykyisin ruuhka-aikaan vuorot ovat kuormittuneita. Yhden vyöhykkeen mallissa hintamuutos asiakkaille olisi erittäin merkittävä.

Kuntien joukkoliikennerahoitukseen uusilla vyöhykemalleilla olisi lipputulosten laskiessa erityisesti Valkeakoskella huomattava vaikutus. Kuhmoisissa vaikutus olisi euromääräisesti melko maltillinen.

Muualla Pirkanmaalla toimivalta-alueiden rajalla on jo nykyään merkittävä hintaporras Tampereelle matkustamisessa. Kummassakin uudessa vyöhykemallissa tämä korostuisi entisestään, yhden vyöhykkeen mallissa vielä voimakkaammin. Tämä ongelma näyttäytyisi erityisesti yhteistyössä Nyssen alueen kanssa hankituissa liikenteissä, kun samalla autolla tehdyissä pitkissä matkoissa esim. Tampereelle hinta olisi moninkertainen, jos matka sisältää toimivalta-alueen rajan ylityksen. Esimerkiksi kun Orivedellä siirrytään Nyssen toimivalta-alueen nykyiseltä E-vyöhykkeeltä

15.2.2023

ELY-keskuksen toimivalta-alueelle. Myös muualla Pirkanmaalla muodostuisi aiempaa korkeampia hintaportaita.

Edulliset matkat Nyssen toimivalta-alueen reunoilta Tampereelle saattaisivat houkutella jatkossa hakeutumaan entistä enemmän itse toteutetuilla liityntämatkoilla Nysse-liikenteeseen ELY-keskuksen alueelta tehtyjen suorien matkojen sijaan. Toisaalta hintauudistus voisi tuoda uusia käyttäjiä joukkoliikenteen pariin. Viranomaisten yhteistyötä olisikin lisättävä matkaketjujen toteuttamiseksi sujuvasti ja edullisilla hinnoilla koko maakunnasta.

Kun erityisesti yhden vyöhykkeen mallissa lähi- ja kaukojunaliikenteessä olisi mahdollista matkustaa Nyssen lipputuotteilla edullisesti Orivedeltä, Nokialta ja Lempäälästä, lisännee se näiden asemien vetovoimaa liityntäliikennepaikkana.

Uusilla vyöhykemalleilla on vaikutusta myös ns. U-liikenteeseen, jossa Nyssen lipputuotteita voidaan käyttää ulkopuolisen toimijan vuoroilla Nyssen vyöhykkeillä. Liikennöitsijöiden tulo muodostukseen voi vaikuttaa alentavasti reuna-alueiden vyöhykkeiden poistaminen, sillä usean vyöhykkeen sisältävistä lipputuotteista on saanut parhaan nousukorvauksen. Toisaalta uudet vyöhykemallit tuovat selkeyttä, erityisesti yhden vyöhykkeen malli, kun lippujärjestelmässä on vähemmän lipputuotteita, joiden käytöstä saa erisuuruisia korvauksia. Lipputulojen vähentyminen tulisi luultavasti näkymään ELY-keskuksen ja kuntien rahoittamien Nyssen toimivalta-alueelle ulottuvien U-liikennesopimusten alaisten käyttöoikeussopimusliikenteiden korkeampina tarjoushintoina.

ELY-keskuksessa on tehty matkaketjujen edistämiseen liittyvää selvitystyötä, jossa on tarkasteltu erityisesti liityntämahdollisuuksia linja-autojen ja junien välillä. Yhtenäinen lippu- ja maksujärjestelmä koko matkaketjun osalta on selvityksessään havaittu erittäin tärkeäksi asiaksi.

ELY-keskus näkee vyöhykeuudistuksessa myönteisenä sen, että kummassakin mallissa Nyssen reuna-alueella vyöhykkeet ovat yhtenäiset. ELY-keskus toivoo, että Nyssen lippu- ja maksujärjestelmän käytön laajentamiseen liittyvä kuntayhteistyö Pirkanmaalla tai Nyssen toimivalta-alueen laajeneminen olisi tulevaisuudessa helpompaa, kun erillisiä vyöhykemäärittelyjä uusille alueille ei tarvitsisi tehdä.

ELY-keskuksen toimivalta-alueen näkökulmasta kolmen vyöhykkeen malli kohtelee kuntia lipputulojen muutoksissa yhden vyöhykkeen mallia tasapuolisemmin ja mahdollistaa joukkoliikenteen ydinalueella hieman edullisemmän lippujen hinnoittelun.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt joukkoliikenneasiantuntija Jukka-Pekka Vallius ja ratkaissut yksikön päällikkö Harri Vitikka.

15.2.2023

PIRELY/1327/2023

Tampereen seudun joukkoliikenne

Tämä asiakirja PIRELY/1327/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/1327/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Vallius Jukka-Pekka 15.02.2023 13:25

Ratkaisija Vitikka Harri 15.02.2023 14:40